

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

September 2022

Rigsrevisionens notat om
beretning om

indsatsen for at opkræve og inddrive politibøder og -krav

Opfølgning i sagen om indsatsen for at opkræve og inddrive politibøder og -krav (beretning nr. 19/2018)

5. september 2022

RN 1110/22

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om indsatsen for at opkræve og inddrive politibøder og -krav, som blev indledt med en beretning i 2019. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 26. november 2019.

Konklusion

Justitsministeriet og Skatteministeriet har taget initiativer med henblik på at sikre, at tvangsbøder og forvandlingsstraf anvendes som tiltænk.

Rigsrevisionen finder arbejdet tilfredsstillende og vurderer, at denne del af sagen kan afsluttes. Rigsrevisionen baserer denne konklusion på følgende:

- Politiet har igangsat procedurer, der kan sikre, at tvangsbøder løbende opkræves eller sendes til inddrivelse i overensstemmelse med den kadence, bøderne er idømt.
- Gældsstyrelsen er begyndt at inddrive tvangsbøder, og inddrivelsen sker via PSRM.

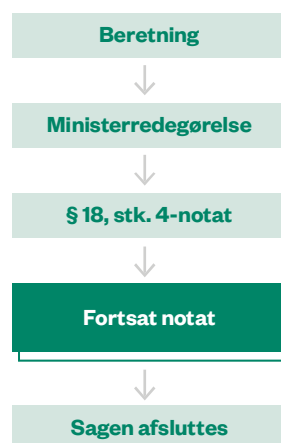
Skatteministeriet har igangsat en række initiativer vedrørende inddrivelsen af politibøder siden 2019. Gældsstyrelsen har inddrevet eller modtaget indbetalinger fra skyldnere med gæld til politiet for ca. 1,7 mia. kr. i perioden januar 2019 - april 2022. Rigsrevisionen konstaterer dog, at tilgangen af politifordringer (inkl. renter) er mere end 3 gange så stor, og dermed er politiets fordringsmasse under inddrivelse vokset fra 10,5 mia. kr. ultimo 2018 til 13,8 mia. kr. ultimo april 2022.

Rigspolitiet blev med udgangen af 2019 tilsluttet PSRM, så nye fordringer fra politiet kan inddrives af Gældsstyrelsen, hvis fx skyldner har betalingsevne eller aktiver at tage udlæg i. Der findes dog ultimo maj 2022 fortsat politifordringer til en nominel værdi af 7,0 mia. kr. i DMI, hvor inddrivelsen er meget begrænset.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Skatteministeriets initiativer i forhold til at intensivere indsatsen for at inddrive politibøder og -krav
- Justitsministeriets og Skatteministeriets indsats for at rydde op i og berige fordringer med yderligere oplysninger, der er nødvendige for, at fordringerne kan inddrives i PSRM.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Tvangsbøder

De tvangsbøder, som politiet opkræver, er baseret på straf-feretslige afgørelser ved domstolene. Tvangsbøder udstedes for at gennemtvinge, at domme eller administrative afgørelser bliver fulgt. Det kan fx vedrøre lovliggørelse af kloakering eller udlevering af børn til en part i samværssager. Tvangsbøder udstedes i en fast kadence, fx som dagbøder eller ugebøder, der skal betales, indtil den ulovlige handling er udbedret.

Forvandlingsstraf

Gældsstyrelsen kan oversende politiets bøder til politiet med henblik på afgørelse om forvandlingsstraf, når styrelsen vurderer, at skyldner har betalingsevne, men det ikke er muligt at inddrive bøden helt eller delvist.

Politikrav

Et politikrav er ud over bøder fx regreskrav i forbindelse med erstatninger til ofre for forbrydelser, sagsomkostninger relateret til den dømtes retslige forløb og konfiskationer.

Et opfølgningsspørgsmål afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i august 2019 en beretning om Justitsministeriets og Skatteministeriets indsats for at opkræve og inddrive politibøder og -krav (fordringer). Både de 2 ministeriers egen indsats og deres samarbejde er centralt for, at alle de inddrivelseskridt, der er til rådighed, kan anvendes. Ifølge lovbekendtgørelsen om inddrivelse af gæld til det offentlige (inddrivelsesloven) er det politiets ansvar at beregne og opgjøre fordringer og udsende opkrævninger mv., mens det er Gældsstyrelsens ansvar at inddrive de fordringer, som politiet ikke har kunnet opkræve.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, kritiserede de Justitsministeriets og politiets indsats for at opkræve politibøder og -krav, og for at politiets praksis i nogle tilfælde havde været i strid med inddrivelsesloven. Fx havde politiet sendt fordringer til inddrivelse hos Gældsstyrelsen uden først at have forsøgt alle opkrævnings- og rykkerprocedurer over for skyldner.

Statsrevisorerne fandt det endvidere meget utilfredsstillende, at Skatteministeriet og Gældsstyrelsen ikke i alle tilfælde havde prioriteret inddrivelse af politiets fordringer i overensstemmelse med inddrivelsesloven.

Statsrevisorerne bemærkede videre, at Skatteministeriets begrænsede indsats har bidraget til, at politiets fordringsmasse under inddrivelse er vokset fra ca. 7,3 mia. kr. til ca. 10,5 mia. kr. i perioden 2015-2018, og at en anden konsekvens er, at nogle borgere og virksomheders straf for lovovertrædelser i realiteten ikke fuldbyrdes, hvilket påvirker retsfølelsen i samfundet negativt.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorerne bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Opfølgningsspørgsmål	Status
1. Justitsministeriets initiativer til at sikre, at opkrævning og oversendelse af fordringer til inddrivelse fremover vil ske i overensstemmelse med gældende love og bekendtgørelser på området.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 26. november 2019.
2. Skatteministeriets initiativer i forhold til at intensivere indsatsen for at inddrive politibøder og -krav.	Behandles i dette notat.
3. Justitsministeriets og Skatteministeriets indsats for at rydde op i og berige fordringer med yderligere oplysninger, der er nødvendige for, at fordringerne kan inddrives i PSRM.	Behandles i dette notat.
4. Justitsministeriets og Skatteministeriets arbejde med at sikre, at tvangsbøder og forvandlingsstraf anvendes som tiltænk.	Behandles i dette notat.

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på de punkter, der ikke tidligere er afsluttet.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Justitsministeriets og Skatteministeriets initiativer

6. Vi gennemgår i det følgende Justitsministeriets og Skatteministeriets initiativer i forhold til de udestående opfølgningspunkter. Dette sker med henblik på at vurdere, om ministeriernes initiativer adresserer den kritik, der fremgår af Rigsrevisionens beretning og af Statsrevisorernes bemærkninger.

Vi har årligt fulgt op på sagen og har modtaget redegørelser fra justitsministeren og skatteministeren samt tilhørende dokumentation i 2020, 2021 og senest i 2022. Opfølgningen er desuden baseret på brevveksling med Justitsministeriet og Skatteministeriet og på møder med Rigspolitiet og Gældsstyrelsen.

Skatteministeriets initiativer i forhold til at intensivere indsatsen for at inddrive politibøder og -krav

7. Statsrevisorerne fandt det meget utilfredsstillende, at inddrivelsen har været helt utilstrækkelig, til trods for at 55-69 % af politiets fordringer har været parate til inddrivelse, dvs. uden tvivl om retskraft og uden dataproblemer.

8. Det fremgik videre af beretningen, at Skatteministeriet ikke havde haft en særlig indsats for at inddrive bøder i perioden 2015-2018, men at ministeriet fra 2019 ville prioritere 5 årsværk til aktiv inddrivelse af politiets bøder. Skatteministeriet oplyser, at Gældsstyrelsen kun anvendte ca. 2 årsværk på politibøder i 2019 og 5 årsværk i 2020. I 2021 anvendte styrelsen 3,3 årsværk, hvilket ifølge ministeriet skyldtes, at store dele af politiets fordringer var låst for inddrivelse i en periode i 2021.

9. Skatteministeriet oplyste i foråret 2021, at Rigspolitiet er tilsluttet det nye inddrivelsessystem PSRM pr. 1. januar 2020, og at der ikke siden denne dato er oversendt fordringer fra Rigspolitiet til det gamle system DMI. Når fordringerne er oversendt eller konverteret til PSRM, kan de underlægges mere effektive inddrivelsesindsatser som lønindeholdelse, der ikke er en mulighed i DMI. Ministeriet bemærker dog, at der ikke nødvendigvis kan anvendes lønindeholdelse over for skyldnere med gæld til politiet, selv om fordringerne konverteres til PSRM, da det forudsætter, at skyldnerne har A-indkomst og betalingsevne. Ministeriet oplyser videre, at inddrivelsen af politibøder både sker via målrettede og via generelle inddrivelsesindsatser, fx målrettet skyldnere med gæld over 1 mio. kr. eller generelle rykkerudsendelser til alle skyldnere. Ministeriet oplyser imidlertid også, at inddrivelsesindsatserne i PSRM i udgangspunktet ikke er målrettet særlige typer af fordringer som politibøder, idet PSRM har fokus på skyldneren frem for fordringstypen. Selv om indsætterne i PSRM ikke specifikt er målrettet politibøder, bidrager indsætterne ifølge ministeriet i høj grad til inddrivelse af politibøder. Det skyldes bødernes forrang i dækningsrækkefølgen, der betyder, at politibødegæld i udgangspunktet skal dækkes, dvs. inddrives, før al anden gæld.

Lønindeholdelse

Lønindeholdelse er inddrivelse af gæld i skyldnerens indkomst, fx løn- og pensionsudbetaling, inden skyldneren får sin indkomst udbetalt.

Tabel 1 viser udviklingen i politiets fordringsmasse under inddrivelse fra ultimo 2018 - april 2022.

Tabel 1

Politiets fordringsmasse under inddrivelse hos Gældsstyrelsen ultimo 2018 - april 2022

(Mio. kr.)	2018	2019	2020	2021	Januar - april 2022	I alt 2019 - april 2022
Fordringer tilgået	1.281,6	1.302,6	1.098,1	1.385,3	441,8	4.227,8
Tilskrevne inddrivelsesrenter	380,1	408,5	430,6	456,3	148,6	1.444,0
Inddrevet eller indbetalt af skyldner i året	÷278,5	÷323,5	÷447,2	÷626,7	÷281,4	÷1.678,8
Korrektioner, indbetalinger hos Rigspolitiet m.m.	÷17,9	÷12,6	÷12,2	÷26,8	÷39,2	÷90,8
Afskrevet	÷102,4	÷232,6	÷145,7	÷43,4	÷122,2	÷543,9
heraf som følge af forældelse	57,0	96,6	73,7	0,8	3,2	174,3
heraf som følge af død	27,1	108,3	67,6	30,5	78,5	284,6
heraf som følge af andre hændelser, fx konkurs	18,3	27,8	4,4	12,2	40,6	85,0
Fordringer under inddrivelse ultimo året	10.476,4	11.618,8	12.542,4	13.687,1	13.834,6	-

Note: Tabellen viser den samlede fordringsmasse oversendt til DMI og PSRM. Data fra PSRM er først opgjort fra 2017, da systemet gradvist er taget i brug herfra. Som følge af afrunding summerer de enkelte års handlinger ikke til totalen ultimo året. Det lavere niveau af fordringer oversendt i 2020 skyldes ifølge Rigspolitiet, at politiet sendte færre bøder til inddrivelse og et fald i sagsomkostninger, hvilket formentlig kan tilskrives COVID-19-pandemien.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Det fremgår af tabel 1, at Gældsstyrelsen i stigende grad inddriver eller modtager indbetalinger fra skyldnere med gæld til politiet. I 2021 var provenuet på 626,7 mio. kr., svarende til en stigning på 125 % i forhold til provenuet i 2018. I de 4 første måneder af 2022 har styrelsen inddrevet eller modtaget indbetalinger for 281,4 mio. kr. Samlet set har styrelsen inddrevet eller modtaget indbetalinger fra skyldnere for 1.678,8 mio. kr. i perioden januar 2019 - april 2022.

Gældsstyrelsen modtager årligt nye politifordringer til en værdi af mere end 1 mia. kr., hvilket langt overstiger det inddrevne eller indbetalte beløb. Tilgangen af nye fordringer (inkl. renter) er i perioden mere end 3 gange så stor som det beløb, Gældsstyrelsen fik ind i provenu fra skyldnere. Konsekvensen er, at de samlede politifordringer under inddrivelse fortsat vokser. De samlede politifordringer under inddrivelse havde ultimo april 2022 en samlet værdi af 13,8 mia. kr., hvilket er en stigning på 32,1 % i forhold til niveauet ultimo 2018.

10. Rigsrevisionen konstaterer, at Rigspolitiet er tilsluttet PSRM, så nye fordringer fra politiet kan inddrives af Gældsstyrelsen, hvis fx skyldner har betalingsevne eller aktiver at tage udlæg i. Politiets fordringsmasse under inddrivelse er imidlertid steget fra 10,5 mia. kr. ultimo 2018 til 13,8 mia. kr. ultimo april 2022, og Rigsrevisionen finder, at der fortsat er behov for at intensivere indsatsen. Rigsrevisionen vil fortsat følge Skatteministeriets initiativer i forhold til at intensivere indsatsen for at inddrive politibøder og -krav.

Justitsministeriets og Skatteministeriets indsats for at rydde op i og berige fordringer med yderligere oplysninger, der er nødvendige for, at fordringerne kan inddrives i PSRM

11. Statsrevisorerne fandt det væsentligt, at Justitsministeriet og Skatteministeriet prioriterer samarbejdet om løsningsmodeller for oversendelse af fordringer fra politiet til inddrivelse hos Gældsstyrelsen, da dette arbejde ifølge Statsrevisorerne har trukket unødigt i langdrag.

12. Det fremgik af beretningen, at de fordringer, politiet har sendt til inddrivelse i de tidligere inddrivelsessystemer RIS og EFI samt til det midlertidige inddrivelsessystem DMI, skal beriges med yderligere data, hvis de skal inddrives i det nye inddrivelsessystem PSRM, da krav til fordringers stamdata er ændret i PSRM.

Politiets fordringer i DMI

13. Justitsministeriet oplyser, at der siden 2019 har været nedsat en arbejdsgruppe med deltagere fra Rigspolitiet samt Udviklings- og Forenklingsstyrelsen og Gældsstyrelsen, der arbejder på at gøre det muligt at konvertere politibøderne i DMI til PSRM, så de kan inddrives.

Ifølge Justitsministeriet valgte Udviklings- og Forenklingsstyrelsen i første omgang at prioritere 5 af politiets fordringstyper til berigelse, så de kan konverteres til PSRM. De prioriterede fordringstyper udgør 97,8 % af den samlede nominelle værdi af politiets fordringer i DMI ultimo april 2022.

14. Skatteministeriet oplyser, at der siden efteråret 2020 løbende er foretaget databerigelse af politiets prioriterede fordringer i DMI, som efterfølgende er forsøgt konverteret til PSRM. Skatteministeriet oplyser videre, at der i forbindelse med de 6 gennemførte konverteringsbølger er frasorteret 20-40 % af de fordringer, der var indstillet til konvertering, hvilket bl.a. skyldes, at fordringer, hvor der allerede er en igangværende aktiv inddrivelse i DMI, frasorteres ved konverteringerne. Tabel 2 viser antallet af politiets fordringer, der er indstillet til konvertering fra DMI til PSRM, samt omfanget af fordringer, der er konverteret til PSRM ved de seneste 3 gennemførte konverteringer.

Rigspolitiets fordringstyper

5 prioriterede fordringer:

- bøder
- offerfondsbidrag
- konfiskationer
- sagsomkostninger
- regreskrav i forbindelse med erstatning for forbrydelser.

9 ikke-prioriterede fordringer omfatter bl.a.:

- parkeringsafgifter
- afsoningsomkostninger
- vanrøgt af dyr.

Tabel 2 viser resultatet af de seneste 3 konverteringer af fordringer fra DMI til PSRM.

Tabel 2

Politiets fordringer konverteret fra DMI til PSRM ved de seneste 3 konverteringsbølger - i antal og nominal værdi (inkl. renter)

	Maj 2021		November 2021		Maj 2022		I alt maj 2021 - maj 2022	
	Antal	Nominal værdi (mio. kr.)	Antal	Nominal værdi (mio. kr.)	Antal	Nominal værdi (mio. kr.)	Antal	Nominal værdi (mio. kr.)
Indstillet til konvertering	338.208	3.348,9	11.346	74,6	74.596	976,6	424.150	4.400,1
Konverteret til PSRM	292.690	2.750,5	7.681	45,9	54.429	540,9	354.800	3.337,3
Andel konverteret	86,5 %	82,1 %	67,7 %	61,5 %	73,0 %	55,4 %	83,6 %	75,8 %

Note: Den betydeligt lavere mængde i november 2021 skyldes ifølge Justitsministeriet, at Skatteforvaltningen midlertidigt suspenderede politiets fordringsmasse i DMI pr. 3. september 2021 som følge af mistanke om dubletter, dvs. mistanke om, at nogle fordringer er oversendt 2 gange. Eventuelle fejl er rettet for de fleste af fordringerne, og langt størstedelen af Rigspolitiets fordringer er ikke længere berørt af mistanken om dubletter.

Kilde: Justitsministeriet på baggrund af Gældsstyrelsens tilbagemeldinger efter de gennemførte konverteringer til PSRM.

Dækningsparat og retskraft

At en fordring er dækningsparat betyder, at der ikke er tvivl om retskraften, dvs. at fordringen ikke er forældet, og at der ikke er dataproblemer ved fordringen, fx tvivl om størrelsen på hovedstolen, som kan forhindre inddrivelse.

Det fremgår af tabel 2, at der ved de seneste 3 konverteringer fra maj 2021 - maj 2022 er konverteret i alt 354.800 politifordringer fra DMI til PSRM til en samlet nominal værdi på 3,3 mia. kr. (inkl. renter). Skatteministeriet oplyser, at der ultimo maj 2022 fortsat er politifordringer til en nominal værdi af ca. 7,0 mia. kr. i DMI, som afventer at blive konverteret til PSRM. Ud af disse fordringer til en nominal værdi af 7,0 mia. kr. vurderer Gældsstyrelsen, at fordringer med en nominal værdi på ca. 2,8 mia. kr. ikke er dækningsparate, dvs. at Gældsstyrelsen aktuelt ikke inddriver på dem. Den sidste af de konverteringer, der p.t. er aftalt mellem Rigspolitiet og Gældsstyrelsen, er planlagt til november 2022. Her vil der ifølge Gældsstyrelsen højst indgå fordringer med en nominal værdi på 1,4 mia. kr. Gældsstyrelsen oplyser dog også, at ikke alle disse fordringer vil kunne konverteres, idet det forudsætter yderligere oprydning, herunder dialog med Rigspolitiet som led i de igangværende oprydningsindsatser.

Skatteministeriet oplyser, at Gældsstyrelsen som led i oprydningsarbejdet af Rigspolitiets fordringer er ved at undersøge potentielle yderligere oprydnings tiltag for de fordringer, der efter konverteringen i november 2022 ikke er blevet konverteret til PSRM.

15. Gennemgangen viser således, at der ultimo maj 2022 var politifordringer til en værdi af 7,0 mia. kr. i DMI, hvor inddrivelsen er meget begrænset. De 7,0 mia. kr. svarer til næsten halvdelen af den samlede værdi af politiets fordringer under inddrivelse. Rigsrevisionen vil fortsat følge Justitsministeriets og Skatteministeriets arbejde med at berige og konvertere politiets fordringer til PSRM.

Justitsministeriets og Skatteministeriets arbejde med at sikre, at tvangsbøder og forvandlingsstraf anvendes som tiltænkt

16. Statsrevisorerne bemærkede, at Gældsstyrelsen i perioden 2015-2018 ikke aktivt har forsøgt at inddrive tvangsbøder. Statsrevisorerne bemærkede videre, at Gældsstyrelsen ikke siden 2015 har returneret sager, hvor borgere ikke vil betale deres bøder, til politiet, så der kunne iværksættes forvandlingsstraf.

Det fremgik også af beretningen, at politiet hverken opkrævede tvangsbøder eller sendte dem til inddrivelse i en kadence, der matcher den hyppighed, bøderne er idømt.

17. Justitsministeriet oplyste i foråret 2020, at Politiets Administrative Center siden den 4. december 2019 har haft en ugentlig opfølgning på, om de udstedte tvangsbøder bliver indbetalt, efter der er udsendt en opkrævning. Hvis kravet om indbetaling af tvangsbøder misligholdes, bliver kravet sendt til inddrivelse i PSRM.

Skatteministeriet oplyser endvidere, at alle gældsposter i DMI vedrørende tvangsbøder er konverteret fra DMI til PSRM pr. 1. oktober 2021.

18. Vores gennemgang viser videre, at Rigspolitiet og Gældsstyrelsen i maj 2020 har indgået en aftale om procedurer for oversendelse af tvangsbøder mellem Rigspolitiet og Gældsstyrelsen med henblik på iværksættelse af forvandlingsstraf. Justitsministeriet oplyser dertil, at der medio 2022 er idømt forvandlingsstraf i 4 ud af 6 sager, der er prøvet ved domstolene. Herefter er der 42 sager, der afventer iværksættelse af forvandlingsstraf.

19. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Justitsministeriet og Skatteministeriet har udarbejdet procedurer, der kan sikre, at tvangsbøder og forvandlingsstraf anvendes som tiltænkt. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Birgitte Hansen